

Diskretaus pasirinkimo modelių pritaikymas finansų rinkoje

Rokas Karpavičius

Darbo vadovas: Prof., Dr. (HP) Marijus Radavičius

Vilniaus universitetas
Matematikos ir informatikos fakultetas

2023

- Tikslas: atkartoti mokslinį darbą ir išsiaiškinti kas daro įtaka respondento pasirinkimui.
- Uždaviniai:
  - Straipsnių apžvalga;
  - Metodų, naudotų straipsnyje aprašymas;
  - Duomenų generavimas (simuliavimas);
  - Daugianario logit modelio sudarymas.

- Mokslinių darbų šia tema yra apstu, nuo sentimentų analizės iki naujienų poveikio akcijos kainai. Nagrinėjimui buvo pasirinkti du straipsniai.
- Viena iš studijų naudoja sentimentų analizę bandant atspėti akcijos dienos atsidarymo kainą (angl. open price).
- Antroji iš jų taiko diskretaus pasirinkimo modelį norint įvertinti investuotojų pageidavimus renkantis investiciją (akciją).

- Tyrimo metu yra naudojami trys metodai: diskretaus pasirinkimo analizė, Eckel-Grossman lošimų žaidimas bei Markowitz's mean-variance investicinio portfelio optimizavimo metodas.
- Straipsnio autoriai pasirinkimo modeliavimui siūlo naudoti daugianarį logit arba Hierarchical Bayes modelį.
- Tyrimo metu duomenys buvo renkami apklausos būdu. Anketa turėjo 4 skyrius, tokius kaip respondento žinios ir patirtis prekiaujant akcijomis, diskretaus pasirinkimo užduotys, lošimo pasirinkimo žaidimas bei klausimai apie lytį ir pan.

Respondento anketa

Attribute	Attribute Levels
Company	Metalac a.d. Nikola Tesla Airport Jedinstvo a.d. Energoprojekt holding
Return rate	0% 0.05% 0.10% 0.15%
Dividend (% of money invested)	0% 1.5% 3.0% 4.5% 6%
The trend of the stock prices over the past 3 years (graphics)	Trend 1
	Trend 2
	Trend 3

Source: Authors.

Įmonė	Metalac a.d.	Nikola Tesla Airport	Jedinstvo a.d.	Energoprojekt holding	
Dažnis, %	37	30	16	17	
Graža	0	0,05	0,1	0,15	
Dažnis, %	21	17	28	34	
Dividendai	0	1,5	3,0	4,5	6,0
Dažnis, %	0	18	17	31	34
Trendas	1-asis	2-asis	3-iasis		
Dažnis, %	46	49	5		

$$\begin{aligned} choice_1 = & -5.62423 \cdot companyJedinstvo - \\ & -3.74455 \cdot companyEnergoprojekt + 35.76445 \cdot return\_rate + \\ & +2.44322 \cdot dividend - 119.74976 \cdot (return\_rate \cdot trendTrend3) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} choice_2 = & -11.44165 \cdot companyJedinstvo - \\ & -7.27326 \cdot companyEnergoprojekt + 61.18836 \cdot return\_rate + \\ & +4.62998 \cdot dividend - 170.48160 \cdot (return\_rate \cdot trendTrend3) - \\ & -23.04389 \cdot (trendTrend3 \cdot genderMale) \end{aligned}$$

- Modelio pagalba buvo išsiaiškinta, jog didžiausią efektą pasirinkimui turi akcijos generuojama grąža bei dividendai. Tuo tarpu konkrekti įmonė bei akcijos kainos trendas turi itin mažai įtakos.
- Atlikus reikiamas korekcijas, antrasis modelis būtų tikslesnis, kadangi būtų įtrauktas lyties efektas.
- Straipsnio autoriai teigia, jog pasirinkimo modeliavimo metodologiją vertėtų pritaikyti ne tik privatiems, tačiau ir instituciniams investuotojams. Tokiu būdu, būtų galima išsiaiškinti kuo vadovaujasi didelės korporacijos, renkantis investiciją.